

Bella Forsgrén vihr ym.

Kirjallinen kysymys translain etenemisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Jokaisella on oikeus olla oma itsensä. Sukupuoli-identiteetti on monelle selvä jo varhaisesta lapsuudesta. Nykyinen lainsäädäntö ja ilmapiiri altistaa sukupuolivähemmistöihin kuuluvat lapset ja nuoret syrjinnälle sekä väkivallalle. Tiedämme THL:n tutkimuksista, että sukupuolivähemmistöihin kuuluvat nuoret kertovat muita nuoria useammin kokeneensa koulukiusaamista ja fyysistä uhkaa. Transnuorista psyykkistä väkivaltaa ovat kokeneet lähes kaikki ja fyysistä väkivaltaa noin puolet.

Transnuoret voivat psyykkisesti heikommin kuin enemmistöön kuuluvat nuoret, mutta mielenterveysongelmat ovat yleisiä myös sukupuoliristiriitaa kokevilla lapsilla. Noin puolet suomalaisista transnuorista on ajatellut itsemurhaa.

Tilanne on kestävä, eikä se voi jatkua. Lapsen edun tulee olla aina ensisijaista, ja lainsäädäntö on tuettava sekä lapsen osallisuuden toteutumista että hänen oikeuttaan parhaaseen mahdolliseen terveydentilaan.

YK:n ihmisoikeuskomitea on vastikään antanut Suomelle suosituksen translain uudistamiseksi. Komitea esitti Suomelle myös huolensa, että sukupuolen juridinen vahvistaminen ei olisi jatkosakaan mahdollista alaikäisille. Hallitus valmistelee translain uudistusta, mutta hallitusohjelmassa on rajattu pois alaikäisten oikeus sukupuolensa juridiseen vahvistamiseen. Hallitusohjelman kirjauksista riippumatta Suomea sitoo syrjinnän kieltö. Translakia uudistettaessa tuleekin huomioida myös transtaustaisten lasten ja nuorten oikeudet, eikä lain uudistusta tule jättää puolittamatta.

Aihe on todella ajankohtainen. Oikeus olla -kansalaisaloite sai aivan hiljattain täyteen 50 000 allekirjoitusta kahdessa päivässä. Viesti on selvä: translaissamme on huomioitava lapsen etu ja sen ensisijaisuus. Uudistuksella on jo kiire. Transyhteisö on odottanut jo liian kauan translain päivittämistä yksilön itsemääräämisoikeutta ja fyysistä koskemattomuutta kunnioittavaksi.

Lain valmisteluun on luvattu maaliskuussa nimittää työryhmä. Nimityksen etenemisestä ei kuitenkaan ole julkista tietoa. Tällainen toiminta on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa tavoitteena on lisätä politiikan avoimuutta ja kansalaisten mahdollisuutta saada tietoa asioista jo käsittelyvaiheessa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 230/2021 vp

Miten hallitus varmistaa, että translain uudistus etenee aikataulussa ja lasten oikeudet huomioiden ja

miten hallitus aikoo parantaa tiedonkulun avoimuutta kyseisen lain valmistelussa?

Helsingissä 15.4.2021

Bella Forsgrén vihr
Iiris Suomela vihr